

Maatschappij | Goed bezig

Duurzame doeners met simpele plannen

‘Dankzij ons kun je nu in de meeste tuincentra turfvrije potgrond kopen’

Turfvrij tuinieren

Potgrond zonder turf is slecht verkrijgbaar. Dat moet én kan anders, zegt bioloog Karin Bodewits. Want turfwinning is 'catastrofaal voor het klimaat en de biodiversiteit'.

Tekst **Eva Prins** | Beeld **Roos van der Sanden**

'Als ik niet achter de computer zit, ben ik buiten bezig', zegt Karin Bodewits (43), oprichter van Stichting Turfvrij. Samen met haar man, ook betrokken bij de stichting, en hun twee zoons van twaalf en dertien woont ze in de uiterwaarden bij Oosterbeek. Daar heeft ze onder andere een kleine boomgaard vol fruitbomen, een eetbare tuin en een klein voedselbos aangelegd. Alles zonder een grammetje turf. En dat is uitzonderlijk, want in Nederland bevat vrijwel elke zak potgrond of potplant die je in de supermarkt of het tuincentrum koopt turf. Karin: 'Driekwart van de turf die in Nederland wordt gebruikt, is voor de sierteelt. Vaak voor van die identieke wegwerplanten, die er allemaal op hetzelfde moment hetzelfde uit moeten zien.'

Catastrofaal

Voor het klimaat en de biodiversiteit is die turfwinning catastrofaal. Want er worden veengebieden voor drooggelegd en afgegraven, waardoor deze 'prachtige, unieke ecosystemen vol vlinders, slangen, kikkers, padden, insecten en vogels' verdwijnen. Bij het afgraven komt bovendien enorm veel CO₂ vrij. Ook leidt turfwinning tot – lokale – temperatuurstijging en zakt de bodem erdoor in, waardoor er een grotere kans is op overstromingen. Nederland was vroeger rijk aan zulke

veengebieden, maar op een paar beschermde natuurgebieden na zijn ze hier al verdwenen, vertelt Karin. Afgegraven voor turf, want tot begin twintigste eeuw werd dat ook als brandstof en bouw materiaal gebruikt. Ook werden veengebieden drooggelegd zodat er koeien op kunnen grazen. 'Het gros van onze turf komt nu van Nederlandse bedrijven in de Baltische Staten.'

Stomverbaasd

Al die kennis had Karin al langer. Maar haar activisme begon zo'n vijf jaar geleden, nadat ze weer in Nederland was komen wonen. Jarenlang woonde ze in Duitsland waar ze aan diverse universiteiten werkte als docent wetenschapscommunicatie. Dat doet ze nog steeds, maar sinds zes jaar vanuit Nederland.

In Duitsland was turfvrĳe potgrond vrijwel overal verkrijgbaar, vertelt ze. Dus was ze 'stomverbaasd' dat ze het in Nederland bijna nergens kon krijgen.

In 2021 schreef ze daar een artikel over voor *Het Parool*. Dat werd opgepikt door het radioprogramma *Vroege vogels*. 'En toen ging het ineens heel snel: binnen twee maanden nam de Tweede Kamer een motie aan die opriep om een mogelijk turfverbod te onderzoeken.'

Die motie leidde uiteindelijk tot een convenant, waarin de land- en tuinbouw en de potgrond- en sierteeltsectoren de ambitie vastlegden om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Dat

betekent fossielvrij én turfvrĳ. Karin had inmiddels de Stichting Turfvrij opgericht en zette haar handtekening er aarzelend onder.

'Maar de afspraken zijn heel vrijblijvend', zegt Karin. 'Met name de potgrondindustrie wil eigenlijk niet. Want met turf wordt veel geld verdiend.' Inmiddels is ze mede daarom uit het overleg gestapt.

Idealisten

Daarom richt ze haar aandacht nu vooral op de (bewustwording van) consumenten. Ze schrijft artikelen, geeft lezingen en schreef een boek: *Turf adieu*.

Want alternatieven zijn er. Zeker voor consumenten, al moeten die daar soms wel wat meer moeite voor doen.

Karin: 'Op onze site staat een lijst turfvrĳe kwekers. Dat zijn er nog niet zo veel, maar ik denk inmiddels wel in elke provincie één. Daarnaast heb je de grootste kans om turfvrĳe planten te vinden bij een kleine lokale biokweker. De idealisten met echt kennis van en liefde voor hun planten. Het is sowieso heel leuk om daarheen te gaan.'

Verder kun je er volgens Karin ook voor kiezen om helemaal geen potgrond te kopen. 'Buiten doe ik alles met mijn eigen compost en met biologische tuinaarde. Alleen voor kamerplanten is dat niet schoon genoeg. Maar inmiddels is in de meeste tuincentra turfvrĳe potgrond te koop. Mede dankzij ons. ●'

Op turfvrij.nl vind je informatie en tips.